

EEN BRANDWOND

FRANCISCUS VLIETLAND

Inleiding

Uw huid kan redelijk goed tegen warmte, zoals van een warm bad. Maar bij echte hitte, bijvoorbeeld in een te heet bad, kan de huid verbranden. De huid doet pijn, wordt en blijft rood en er ontstaan blaren. We noemen dit een brandwond. Hoe ernstig een brandwond is, hangt af van de diepte en de grootte van de verbranding. In deze folder vindt u meer informatie.

Bedenk bij het lezen dat uw gezondheidssituatie anders kan zijn dan in de teksten wordt beschreven.

De huid

Uw huid beschermt u tegen allerlei schadelijk invloeden, zoals warmte, kou, uitdroging, straling, bacteriën, virussen, vuil en chemische stoffen. De huid voert ook afvalstoffen af.

Als een groot deel van het lichaam verbrand is, zoals de rug of een been, kan dat gevaarlijk zijn. Uit de wond loopt veel vocht, waardoor uw lichaam kan uitdrogen. Bacteriën kunnen via de wond het lichaam binnen komen. Daardoor is de kans op infecties groot.

Verschijnselen

Brandwonden zien er verschillend uit afhankelijk van de diepte en de ernst van de verbranding.

- Een eerstegraads brandwond is oppervlakkig. De huid is nog heel, maar rood en pijnlijk.
- Een tweedegraads brandwond is rood, pijnlijk, er ontstaan blaren of de huid gaat stuk waardoor de natte onderlaag zichtbaar wordt.
- Een derdegraads brandwond is geelwit of bruin. Deze verbranding is diep en ernstig, maar toch voelt u geen pijn. Dat komt omdat de zenuwuiteinden in de huid verbrand zijn en niet meer werken.
- Als de huid nog erger verbrandt, ontstaan er zwarte plekken.

Binnen een brandwond komen eerste, tweede en derdegraads verbrandingen naast elkaar voor. Het is daardoor mogelijk dat u bij een derdegraads brandwond toch pijn voelt. Dat komt dan omdat er aan de randen van de wond ook tweede- en eerstegraads verbrandingen zitten.

Ontstaan

Brandwonden ontstaan meestal door:

- contact met een hittebron (vlam, vuur, verwarming, oven, fornuis, strijkijzer of lamp);
- contact met heet water (uit ketel, theepot, bad of kraan) of vet (uit een frituur- of bakpan);
- aanraken of inademen van hete lucht of stoom (uit ketel of pan); keel en longen kunnen daarbij verbranden;
- te lang of te veel zon, te lang onder de hoogtezoon of een zonnebank;
- elektrische stroom (kind die met een stekkerdoos speelt);
- chemische stoffen (meestal op het werk).

Adviezen

Voorkómen van verbranding

U kunt veel doen om verbrandingen te voorkomen. Zet pannen bijvoorbeeld achter op het fornuis, vooral als u kleine kinderen heeft. Zet een hete theepot niet op de rand van een tafel, maar in het midden. Gebruik goede ovenhandschoenen in plaats van een oude pannenlap.

Eerste hulp bij verbranding

Als u zich toch verbrandt, is direct koelen het belangrijkste.

- Houd de brandwond meteen onder koud tot lauw, zacht stromend water (kraan of douche). Doe dit minstens twintig minuten. Het water koelt de huid af. Hierdoor beperkt u de schade. Pas wel op voor onderkoeling. Vooral kinderen en ouderen kunnen snel afkoelen. Gebruik daarom geen ijskoud water. En spoel bij kinderen alleen de wond en niet het hele lichaam. Als er geen stromend water is, gebruik dan natte lappen. Zelfs onderdompelen in een sloot is beter dan niets doen.
- Laat kleding die aan de brandwond kleeft gewoon zitten en ga direct koelen. Als u de kleding lostrekt, gaat de huid nog verder kapot. Na het koelen kunt u de kleding die aan de wond blijft kleven door een arts laten verwijderen.
- Raak de brandwond zo min mogelijk aan. Zo voorkomt u een infectie. Smeer geen zalf op de brandwond. Een droge, rode plek hoeft u niet te verbinden. Er hoeft ook geen pleister op.

- Is de wond open of ziet u blaren? Dan kunt u de brandwond even afdekken zodat er geen vuil in kan komen. Neem hiervoor gaasverband, een schone theedoek of een schoon laken. Houd het verband of doek nat, dan kleeft het minder snel aan de wond. Bel daarna de huisarts of de SEH hoe verder te handelen.

Contact opnemen

Eerst koelen is het belangrijkste. Bekijk daarna hoe de wond eruit ziet, en kom naar de SEH als:

- de brandwond groter is dan de handpalm van degene die zich gebrand heeft;
- er een vochtige, rode brandwond of blaar zit in het gezicht, op de handen of gewrichten, in de bilspleet of op de geslachtsdelen;
- er een geelwitte, bruine, grijze of zwarte droge plek ontstaat die geen pijn doet;
- een baby of kleuter een brandwond heeft;
- u twijfelt of u contact op moet nemen.

Ga direct naar de eerste hulp van een ziekenhuis als uw neus, mond, keel, luchtpijp of longen verbrand kunnen zijn omdat u stoom of hete lucht heeft ingeademd.

Verbandmiddelen

Kleine oppervlakkige brandwonden kunt u vaak zelf verzorgen (bij twijfel overlegt u met de huisarts of de SEH).

Is de brandwond alleen rood en pijnlijk, dan hoeft u eigenlijk niets te doen. De wond geneest vanzelf. Soms is het handig of prettig om de wond af te dekken met vette gazen. Bijvoorbeeld om de wond te beschermen tegen schurende kleding of tegen stoten.

Is de brandwond rood en nat, met hele of kapotte blaren, gebruik dan vette gazen (vaseline-gazen). Deze kleven niet zo snel vast aan de wond en kunt u gemakkelijker verwijderen. Vervang de vette gazen iedere twee dagen. Vette gazen kunt u afdekken met een hydrofiel gaasverband. Dit neemt het wondvocht op. Hydrofiel gaas moet u eens in de drie tot vijf dagen verwisselen. In plaats van vette gazen kunt u ook

hydrocolloïd verband gebruiken. Dit vormt een dunne gelei-achtige laag op de wond. Het blijft alleen niet overal even goed zitten en is duurder dan vette gazen.

Verbandmiddelen koopt u bij de drogist of apotheek.

NB: Ga niet zelf in de blaren prikken

Medicijnen

Wanneer er veel kans is op een infectie krijgt u soms een speciale zalf of crème voorgeschreven om de bacteriën te bestrijden. Leg de tube in de koelkast. De zalf is dan lekker koel op de wond.

Een brandwond kan veel pijn doen, ook al is hij niet zo ernstig. Het kan tot slapeloze nachten leiden. U kunt dan een pijnstiller nemen zoals paracetamol. Als dat niet helpt kunt u een andere pijnstiller proberen, zoals diclofenac of ibuprofen. Deze twee middelen kunnen wel maagklachten geven. Kinderen mogen alleen paracetamol gebruiken. Lees de bijsluiter voor de juiste dosering.

En verder

Eerstegraads brandwonden genezen vaak binnen een week. Tweedegraads brandwonden genezen meestal binnen twee tot drie weken. Derdegraads brandwonden herstellen trager en kunnen littekens achterlaten.

Het is belangrijk dat u de wond goed verzorgt tot dat de huid hersteld is. Als u de wond op de SEH heeft laten verzorgen, spreken we af wanneer u terug moet komen voor controle van de wond en om het verband te wisselen. Dit gebeurt soms op de polikliniek, soms op de SEH. Daarbij is het belangrijk op tekenen van infectie te letten: Neem contact op met de polikliniek Chirurgie als:

- er na enkele dagen geelgroen vocht uit de brandwond komt;
- de wond na enkele dagen weer roder en pijnlijker wordt;
- u koorts krijgt;
- de brandwond na tien dagen nog niet is genezen.

Meer informatie

Kijk voor meer informatie over het voorkómen van brandwonden op de site van de Nederlandse Brandwonden Stichting: <http://www.brandwonden.nl/>

Vragen

Heeft u nog vragen, stel ze gerust aan de verpleegkundige, uw behandelend arts of huisarts.

Juni 2010
6050334